

מכללת עמק יזרעאל
החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
החטיבה ללימודי נשים ומיגדר
שנת הלימודים 2006-2007
קורס שנתי

נשים כמובילות שינוי - סדנת התנסות ולימוד בארגוני נשים לשינוי חברתי.

את הסדנא ניתן ללוות במלגת התנדבות בארגוני נשים. ההתנדבות כוללת 4-5 שעות כל שבוע במשך השנה .

יום שלישי 14:00-16:00

ד"ר חנה ספרן

שעות קבלה: יום שלישי, 16:00-16:30 בתיאום מראש.

כתובת מייל: hannahs@yvc.ac.il

טל: 04-8243638

עוזרת הוראה: דימא כנעאן

כתובת מייל: diamos48@gmail.com

הקורס יתנהל במתכונת של סדנא והתנדבות בארגוני נשים. החלק הראשון יוקדש ללימוד דרכי הפעולה של ארגונים בקהילה תוך מיפוי והיכרות עם ארגוני המגזר השלישי ודרכי עבודתם. החלק השני יוקדש להתנדבות בארגונים תוך לימוד הארגון ודרכי עבודתו. בחלק השלישי יכתבו הסטודנטים/יות את ההתנסות שלהם תוך התייחסות לחומרים תיאורטיים, יציגו את העבודה בפני הכיתה וילמדו לתת ולקבל משוב.

דרישות הקורס: נוכחות והשתתפות חובה. 2 תרגילים 20% ; הצגת הפרוייקט 20% ; פרוייקט סיום 60%.

חלק ראשון: מבוא. השיעורים הראשונים יוקדשו ללימוד היסודות התיאורטיים העומדים בבסיס הפעילות הארגונית של נשים והמחשבה התיאורטית המלווה פעילות זו.

נלמד לזהות ולהגדיר מהם המאפיינים של ארגונים לשינוי חברתי בכלל וארגוני נשים בפרט ומה הם ההבדלים בין ארגון נשים לבין ארגון פמיניסטי. נלמד תיאוריות פמיניסטיות שונות שיאפשרו להגדיר ולזהות את עבודת הארגונים והאידיאולוגיה שלהם. נעקוב אחרי הדרך שבה הוקמו ארגונים נשים לשינוי חברתי וכיצד הם הפכו או הקימו ארגונים נותני שירות. נדון בסוגים השונים של הארגונים והמבנה שלהם. נבחן האם ניתן להשיג את המטרות שלשמן הוקמו הארגונים ומה הם הדרכים שבהם נוקטים הארגונים להשגת מטרותיהם. נפתח רגישות להבדלים תרבותיים בין קבוצות וארגונים שונים בקהילה והצורך שלהם לשיתוף פעולה או לעבודה עצמאית.

חלק שני: עבודה בשטח. הסטודנטים/יות יתנדבו באחד מארגוני הנשים באזור. הבחירה בארגון והיציאה להתנדבות כרוכה באישור המרצה. ההתנדבות תלווה בלימוד דרכי העבודה וההתארגנות של הארגון. מה הן התיאוריות שעל פיהן ניתן לנתח את עבודת הארגון. העבודה ההתנדבותית תלווה בפגישות הנחייה עם המרצה וכתובה של פרוייקט הסיום.

חלק שלישי: הצגת הפרוייקט וקבלת משוב עמיתים/ות. בחלק האחרון של הקורס יוצגו בפני הכיתה הארגונים השונים וילמדו דרכים לביקורת ולתמיכה (משוב). יש להציג את העבודה שלכם, את תהליך ההתנדבות והצפייה, השאלות שעלו תוך כדי עבודה והקשר התיאורטי שלהן.

קריאת חומר ביבליוגרפי: יש לבחור 2 מאמרים מתוך הרשימה המצורפת, לקרוא אותם ולכתוב דף סיכום על כל מאמר שלא יעלה על עמוד אחד ושידון ב (1) נושא המרכזי שבו עוסק המאמר (2) מה הן השאלות שאלהן הוא מתייחס (3) מה עמדת החוקר/ת (4) דעה אישית על

המאמר. ניתן גם להמיר מאמר אחד בכתיבה שתעסוק בביקורת דומה על אחד מהסרטים שיוצגו במהלך הקורס.

עבודת גמר: יש להגיש עבודה שלא תעלה על 10 עמודים. יש לבסס את הכתיבה על חומר ביבליוגרפי ולחבר אותו לעבודה המעשית שאותה עשיתם בארגון. יש לדון בנושא בהקשר של תיאוריות שנלמדו בקורס ולהתייחס לשאלה כיצד הדיון התיאורטי נקשר לנסיון החיים ולתובנות האישיות שנלמדו תוך כדי העשייה בשטח.

עבודת גמר:

בחרו ארגון נשים הפועל באזור מגורכם והציגו ניתוח של מטרותיו ופעילותו על פי הקריטריונים שבהם נדון בקורס.

עליכם לערוך היכרות עם הארגון, לשוחח עם פעילות מרכזיות, לאסוף חומרים כתובים הקשורים לארגון ולעבוד בו בהתנדבות 16 שעות לפחות.

התייחסו בעבודה לנושאים הבאים:

תיאור הארגון: הסטוריה קצרה, מבנה הארגון, מטרות הארגון.

פעילויות מרכזיות: תיאור כללי, דוגמא למספר פעילויות.

ניתוח ביקורתי: באיזה מידה ניתן להגדיר את הארגון כארגון פמיניסטי? האם נראה שהארגון מגשים את מטרותיו? המלצות לפעולה /או לשינוי?

התייחסו בנוסף לכל נושא אחר שנראה לכן רלוונטי לצורך הצגה טובה של הארגון.

שלב בנייתו הארגון ספרות תיאורטית ומחקרית.

אורך העבודה: 10 עמודים, פונט 12, רווח כפול.

ביבליוגרפיה:

אבו בקר, ח'אולה, בדרך לא סלולה: נשים ערביות כמנהיגות פוליטיות בישראל, רעננה, המרכז לחקר החברה הערבית בישראל, 1998.

זילבר, תמר, תקציר עבודת הדוקטורט, בתוך: "21 שנה על הקו" מהדורה חגיגית, בטאון מרכז הסיוע לנפגעי/ות תקיפה מינית בתל-אביב, 1999, עמ' 51-61.

בן-אליעזר, אורי, "האם מתהווה חברה אזרחית בישראל? פוליטיקה וזהות בעמותות חדשות", סוציולוגיה ישראלית (1), 1999, עמ' 51-97.

גדרון, ב. בר, מ. וכץ, ח. "קווים לדמותה של החברה האזרחית המאורגנת בישראל". סוציולוגיה ישראלית 4, 2002, 369-400.

דה-שליט, אבנר, עשרה דברות לכישלון חרוץ במסע הסברה אקולוגי, פנים 21, עמ' 12-21.
<http://www.itu.org.il/Index.asp?ArticleID=1366&CategoryID=516&Page=1>

דהאן-כלב, הנרייט, "הפמיניזם חלק מהמאבק נגד הדיכוי", מפנה, 18, 1997, עמ' 17-22.

דריהם, רותי ואהרן יורק, "גורמים המשפיעים על מסירותם של מתנדבים", חברה ורווחה, כ"ב, 2001, עמ' 345-360.

הרמן, תמר, מלמטה למעלה: תנועות חברתיות ומחאה פוליטית, תל-אביב, רמות, 1996, עמ' 171-195.

הרצוג, חנה, "ידע, כוח ופוליטיקה פמיניסטית", בתוך: חברה במראה, עורכת: חנה הרצוג, תל-אביב, 2000, עמ' 269-293.

זידאן, אליאס ואסעד גאנס, תרומה והתנדבות בחברה הערבית-הפלסטינית בישראל, באר-שבע, 2000, עמ' 6-16, 57-66.

נאי, ניצה, "קוים להבנת החקירה המדעית הפמיניסטית", פסיכולוגיה ג', 1992, עמ' 13-20.

עכווי, יאסר, "אפליה לא ממשלתית: יהודים ופלסטינים בארגוני החברה האזרחית". הגדה השמאלית, תל-אביב 2004.

<http://www.hagada.org.il/hagada/html/modules.php?name=News&file=article&sid=2758>

מלאך-פיינס, איילה, הנרייט דהאן-כלב, וסיגלית רוני, "זה לא המין, זה הרעיון", פנים 22, 2002, עמ' 65-71.

סימונס, ג'ון, "הקואליציה הפמיניסטית באזורי הגבול", תיאוריה וביקורת, 7, 1995, עמ' 20-29.

ספרן, חנה, "יום אחד יבינו שאנחנו צודקות", פנים 22, 2002, עמ' 56-64.

רם, אורי, "מבדוק לתיקון או רפסודה להצלחה? שני פניה של החברה האזרחית- מבוא מושגי מתוך: קוים לדמותה של החברה האזרחית בישראל". הכנס השנתי הרביעי של המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי. באר שבע: אוניברסיטת בן-גוריון. 2001, עמ' 26-29.

שי, י. ועוד, פילנתרופיה בישראל: דפוסי תרומה והתנדבות של הציבור, המרכז הישראלי לחקר המגזר השלישי, אוני-בן-גוריון, 1999.

שירן, ויקי, "לפענח את הכוח, לברוא עולם חדש", פנים 22, 2002, עמ' 15-2.

שוון-לוי, אורנה ורפפורט, תמר, "גוף, אידיאולוגיה ומגדר בתנועות חברתיות", מגמות, מ"א, 4, 2002, עמ' 489-513.

Acker, Joan, "Hierarchies, Jobs, Bodies: A Theory of Gendered Organizations", Gender and Society, 4(2), 1990, p. 139-158.

Acker, Joan, "Feminist Goals and Organizing Processes", in Marx Ferree, M., & Martin Yancey, P., (eds.), Feminist Organizations, 1995, p. 137-144.

Dahan-Kalev, Henriette, "Tensions in Israeli Feminism: The Mizrahi Ashkenazi Rift", Women's Studies International Forum, Vol. 24, no.6, pp. 669-684, 2001.

Hartsock, Nancy., "Theoretical Bases for Coalition Building: An Assessment of Postmodernism", in Heidi Gottfried, Feminism and Social Change, 1996, p. 256-274.

Mansbridge, J., "What is the Feminist Movement?", in Marx Ferree, M., & Martin Yancey, P., (eds.), Feminist Organizations, 1995, p.27-34.

Marx Ferree, Myra, & Martin Yancey, Patricia, "Doing the Work of the Movement: Feminist Organizaions", in Marx Ferree, M., & Martin Yancey, P., (eds.), Feminist Organizations, 1995, p. 3-23.

Moller Okin, Susan, Is Multiculturalism Bad for Women? 1997, pp.9-24

Mueller, M.N. "Economic Determinants of Volunteer Work by Women", Signs, 1975, 1, (2), p. 325-238.

Shadmi, Erella, "Between Resistance and Compliance, Feminism and Nationalism: Women in Black in Israel", Women's Studies International Forum, Vol. 23, no.1, pp. 23-34, 2000.

Staggenborg, S., "Can Feminist Organizations be Effective?", in Marx Ferree, M., & Martin Yancey, P., (eds.), Feminist Organizations, 1995, p.339-355.

Reinelt, Claire, "Moving onto the Terrain of the State: The Battered Women's Movement and the Politics of Engagement", in Marx Ferree, M., & Martin Yancey, P., (eds.), Feminist Organizations, 1995, p. 84-104.

Taylor, V., & Rupp, L., "Lesbian Existence and the Women's Movement: Researching the "Lavender Herring", in Heidi Gottfried, Feminism and Social Change, 1996, p. 143-159.

Witz, A., & Savage, M., "The Gender of Organizations", in Savage, M., & A. Witz, (eds.), Gender and Bureaucracy, 1992, p., 3-62.

אתרי אינטרנט מומלצים על אודות ארגונים ופרויקטים קהילתיים

www.givingwisely.org.il: מאגר מידע על עמותות בישראל.

www.shatil.org.il, www.nif.org.il: אתרים של הקרן החדשה לישראל ושת"ל. מידע על

פרויקטים לשינוי חברתי וקישור לארגונים בישראל.

אתרים לארגונים ופרויקטים משותפים ליהודים

וערבים בישראל.

www.matnasim.org.il: מקור מידע וקישור לפרויקטים קהילתיים במתנ"סים בישראל.

www.zippori.org.il: מקור מידע על פרויקטים של יזמות חברתית וקהילתית בישראל. חינוך

קהילתי.

www.bdidut.com: אתר להתארגנויות של אזרחים בישראל ובעולם המבקרים את מגמת

הגלובליזציה.

www.heschelcenter.org מקור מידע על נושאים סביבתיים-חברתיים בישראל.

www.haifawomenscoalition.org.il מקור מידע בנושאי מגדר וארגונים המפעילים פרויקטים

לנשים.

www.civilsociety.co.il: מקור מידע על מחקרים המוקדשים על המגזר השלישי בישראל.

www.idealists.org: אתר של Action Without Borders. מקור מידע וקישור ליותר מ-30,000

ארגונים ב-153 מדינות בעולם.

<http://comm-org.utoledo.edu/papers.htm>: אתר של COMM-ORG

on-line conference on community organizing and development. University of Toledo,
Ohio, USA.

Community Development Journal של אתר : <http://cdj.oupjournals.org>

מדריך לארגונים ללא כוונת רווח בישראל
<http://directory.beesites.co.il/tchumim/tchum123.asp>

Non-governmental Organizations Research Guide

<http://docs.lib.duke.edu/igo/guides/ngo/>